

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Lukáše Pišvejce (soudce zpravodaj), soudkyně JUDr. Veroniky Burianové a soudce Mgr. Aleše Smetanky ve věci

žalobkyně: **H. K.**, státní příslušnost U.
bytem X
zastoupená Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s.
sídlem Poděbradská 173/5, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 12. 2022, č. j. OAM-19395-7/ZR-2022,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Napadené rozhodnutí

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala přezkumu rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 12. 2022, č. j. OAM-19395-7/ZR-2022, jímž žalovaný podle § 5 odst. 7 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, v platném znění (dále jen „*lex Ukrajina*“) s odkazem na § 10 odst. 2 ve spojení s § 9 odst. 2 písm. b) zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, v platném znění (dále jen „*zákon o dočasné ochraně*“) odňal žalobkyni oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany, neboť tato zamlčela skutečnosti podstatné pro spolehlivé zjištění skutečného stavu věci. Konkrétně šlo mj. o okolnost, že žalobkyně byla držitelkou víza vydaného Polskou republikou.

II.

Žaloba

2. Žalobkyně se podle žaloby rozhodla dne 11. 4. 2022 podat žádost o dočasnou ochranu, neboť bezprostředně před tímto dnem (9. 4. 2022) vstoupila do Schengenského prostoru. V okamžiku, kdy žádost žalovanému směřovala, měla s sebou jen občanský průkaz vydaný Ukrajinou. V den, kdy podávala žádost o dočasnou ochranu, ani v několika dalších měsících neměla žalobkyně k dispozici cestovní doklad, a nebylo tudíž v její moci předložit ho žalovanému.
3. Žalobkyně se dne 25. 1. 2022 společně se svým přítelem R. W., občanem České republiky, vydala za rodiči na Ukrajinu s cílem seznámit rodiče s přítelem, neboť měli v úmyslu posunout svůj vztah dál. Vzhledem k tomu, že přítel žalobkyně nenaplňoval přání a očekávání rodičů, vzali rodiče žalobkyni cestovní doklad, neboť chtěli za každou cenu zabránit tomu, aby z území Ukrajiny odcestovala. Z území Ukrajiny tak žalobkyně odcestovala pouze s občanským průkazem, neboť žádný jiný doklad totožnosti neměla k dispozici.
4. Cestovní doklad se k žalobkyni dostal až v první polovině října 2022, kdy její maminka přicestovala na území České republiky. Žalobkyně se poté sama a dobrovolně dostavila dne 10. 10. 2022 na pracoviště žalovaného v Karlových Varech a tento cestovní doklad předložila. Kdyby úmyslem žalobkyně bylo tento cestovní doklad nepředložit a zcela úmyslně ho zatajovat, nevedly by její kroky k dobrovolnému předložení dokladu spojenému se žádostí o vyznačení vízového štítku. Žalobkyně byla vedená snahou činit své kroky v souladu s legislativou České republiky. Nebyla si vědoma, že by se svým předchozím jednáním dopustila jakéhokoli obcházení zákona, natož zamlčení podstatné skutečnosti pro spolehlivé zjištění skutečného stavu věci.
5. Žalobkyně dále uvedla, že sama nevyplňovala formulář žádosti o dočasnou ochranu, nýbrž pouze odpovídala na otázky, které jí byly ze strany příslušného pracovníka, resp. tlumočníka kladeny. Odpovídala na ně zcela podle pravdy a na samém závěru formulář podepsala, aniž si jeho obsah znovu pročítala. Žalobkyně si nevybavovala, že by se jí zaměstnanec žalovaného dotazoval na skutečnost, zda má ve svém cestovním dokladu vylepené vízum ze strany jakéhokoliv státu. Žalobkyně si byla vědoma toho, že má předmětné vízum udělené, nicméně tomu z pohledu laika nepřikládala žádný větší význam, neboť věděla, že v Polsku nepobývala v době, kdy došlo k vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině. Žalobkyně byla v dobré víře, že může o dočasnou ochranu požádat na území kteréhokoliv evropského státu, když se v okamžiku vypuknutí konfliktu nacházela na Ukrajině a z důvodu obav o zdraví a život území svého domovského státu opustila. Nevnímal jako důležité a rozhodující to, že má v cestovním dokladu vylepené vízum od státu, na jehož území od počátku r. 2022 nepobývala a neměla se v úmyslu do něj vracet.

6. Žalobkyně dále upozornila na počáteční chaos a nepřesnosti, ke kterým v prvních měsících docházelo. Je více než pravděpodobné, že se i v případě žalobkyně příslušný úředník poté, co zjistil, že se žalobkyně prokázala pouze svým ukrajinským občanským průkazem, do žádné míry nezaobíral tím, jestli je žalobkyně držitelkou víza vydaného jiným státem. Tímto svým postupem však zatížil své rozhodnutí vadou spočívající v nedostatečném zjištění stavu věci, což není možné klást jakkoli k tíži žalobkyni. Žalovaný při svém rozhodování porušil § 3 správního řádu, neboť nepostupoval tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.
7. Žalobkyně dále nesouhlasila s tím, že se na ni nevztahuje prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. 3. 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu čl. 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana. Ustanovení čl. 2 odst. 1 písm. a) prováděcího rozhodnutí Rady stanoví, že dočasná ochrana se vztahuje mimo jiné na ukrajinské státní příslušníky pobývající na Ukrajině před 24. únorem 2022. Žalobkyně od 25. 1. 2022 pobývala na území Ukrajiny, přičemž z tohoto odcestovala až 8. 4. 2022 a následně dne 9. 4. 2022 vstoupila na území Schengenského prostoru. V době vypuknutí ozbrojeného konfliktu byla žalobkyně nepochybně na území Ukrajiny. Od počátku r. 2022 nepobývala jinde než na území České republiky a následně Ukrajiny. Není správný závěr žalovaného, že žalobkyně je s ohledem na dlouhodobé polské vízum, které bylo v době vydání dočasné ochrany platné, osobou, která nesplňuje podmínky uvedené v čl. 2 prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/382.
8. Žalobkyně se konečně vymezila proti výkladu žalovaného stran automatického prodlužování polských dlouhodobých víz. Odkázala rovněž na to, že v prováděcím rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 není na žádném místě blíže rozvedeno, že ukrajinský státní příslušník měl na území Ukrajiny před 24. 2. 2022 pobývat po nějakou konkrétní dobu. Vízum udělené ze strany Polské republiky žalobkyni bylo sice platné, ale oprávněná doba pobytu na území Schengenského prostoru byla vyčerpána, a žalobkyně prokazatelně pobývala na Ukrajině v době vypuknutí konfliktu. Závěr žalovaného, že na žalobkyni tedy prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 nedopadá, nebyl správný. Pokud by žalovaný při své úřední činnosti postupoval dostatečně pečlivě, dovodil by, že žalobkyně nebyla v době podání žádosti o dočasnou ochranu na území České republiky oprávněna pobývat na území Polské republiky, neboť vízem povolenou dobu 180 dnů v průběhu 12 po sobě jdoucích měsíců už téměř vyčerpala.
9. Žalobkyně proto navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil, věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení a přiznal žalobkyni náhradu nákladů řízení.

III.

Vyjádření žalovaného k žalobě

10. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žalobkyně vyplňovala celý tiskopis ručně, tedy v jejím případě nebyl použit tiskopis s předvyplněnými údaji z Informačního systému cizinců. Část označenou „IV.“ v bodě 1 / „*Uveďte, zda jste v posledním roce před podáním žádosti měl(a) platné povolení k pobytu nebo vízum.*“ / žalobkyně nevyplnila. Svým podpisem na tiskopisu následně žalobkyně stvrdila, že veškeré v něm uvedené údaje jsou pravdivé a úplné. Žalovaný připomněl, že tiskopis je proveden dvojazyčně a že veškerý text v českém jazyce je přeložen do ukrajinštiny, tedy ani jazyková bariéra by neměla být překážkou řádného vyplnění tiskopisu.

11. Pro naplnění důvodu pro odnětí dočasné ochrany uvedeného v § 9 odst. 2 písm. b) zákona o dočasné ochraně je nerozhodné, z jakého důvodu žalobkyně neuvedla, že je držitelkou platného dlouhodobého víza vydaného Polskou republikou. Žalobkyně tento údaj do tiskopisu uvést měla, zvláště když svým podpisem stvrzovala pravdivost a úplnost údajů v tiskopise. To, že mu možná nevěnovala náležitou pozornost, je pouze její chyba a nikoliv žalovaného.
12. Neuvedení údaje o tom, že je žalobkyně držitelkou platného dlouhodobého polského víza, vedlo k tomu, že její žádost o udělení dočasné ochrany nebyla vyhodnocena jako nepřijatelná pro nesplnění podmínek uvedených v § 3 lex Ukrajina, ale naopak jí dočasná ochrana byla udělena. Pokud by žalobkyně informaci o polském dlouhodobém vízu v tiskopisu žádosti uvedla, dočasná ochrana by jí udělena nebyla, respektive by její žádost o udělení dočasné ochrany byla vyhodnocena jako nepřijatelná ve smyslu § 5 odst. 1 písm. b) lex Ukrajina ve v té době účinném znění.
13. V daném případě se vedlo řízení o žádosti, bylo tedy na žalobkyni, aby uváděla všechny rozhodné skutečnosti pro posouzení její žádosti. Správní orgán neměl žádný způsob, jak zjistit, že žalobkyně byla držitelkou polského dlouhodobého víza, než tak, že tuto informaci sama uvede do tiskopisu žádosti o dočasnou ochranu, nebo tak, že předloží cestovní doklad, ve kterém bude toto vízum vyznačeno. Nic z toho se v tomto případě nestalo. Žalovaný doplnil, že tuto informaci by měl v budoucnu obsahovat Vízový informační systém, nicméně v současnosti není obsažena v žádném společném systému v rámci Evropské unie.
14. Jde-li o samotné podmínky pro získání dočasné ochrany ve vztahu k držitelům platných pobytových oprávnění v jiných státech, měl žalovaný za to, že jeho postup odpovídal textu a smyslu rozhodnutí Rady (EU) č. 2022/382 a směrnice Rady č. 2001/55/ES. Žalobkyně je sice státní příslušnicí Ukrajiny, nicméně nelze ji považovat za osobu pobývající na území Ukrajiny ke dni 24. 2. 2022, i když se tam nejspíše skutečně nacházela. Dočasná ochrana je totiž podle čl. 1 směrnice č. 2001/55/ES určena pro vysídlené osoby. Vysídlenou osobou se ve smyslu čl. 2 písm. c) téže směrnice rozumí státní příslušník třetího státu nebo osoba bez státní příslušnosti, kteří museli opustit zemi či oblast původu a nemohou se s ohledem na stávající situaci v zemi vrátit za bezpečných a trvalých podmínek.
15. Držitelé platných pobytových oprávnění či dlouhodobých víz vydaných jinými státy se však v situaci vysídlené osoby nenachází. I kdyby se totiž v době vzniku událostí majících za následek hromadný příliv nacházeli na území třetího státu, nejsou osobami, které se do tohoto státu nemohou vrátit, respektive vracet se do něj nemusí právě z toho důvodu, že jsou držiteli platného dlouhodobého pobytového oprávnění v jiném státě. Poskytnutí dočasné ochrany je totiž až tím posledním řešením pobytu občana třetího státu na území členských států a nemá suplovat jiná pobytová oprávnění.
16. V tomto smyslu je tedy spojení „*pobývajících na Ukrajině*“ (v anglickém znění „*residing in Ukraine*“, ve francouzském znění „*résidant en Ukraine*“) použité v článku 2 odst. 1 písm. a) rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 třeba vykládat spíše ve smyslu „*usazený na území Ukrajiny*“. Jak již žalovaný uvedl v napadeném rozhodnutí, ve francouzštině a angličtině se sloveso „*reside*“ či „*résider*“ užívá ve smyslu dlouhodobého bydlení či žití, naopak české sloveso „*pobývat*“ má význam poněkud širší a zahrnuje jakékoliv zdržování se v místě. Z toho důvodu je třeba čl. 2 rozhodnutí Rady (EU) č. 2022/382 vykládat tak, že osoba, již bylo povoleno dlouhodobě pobývat mimo Ukrajinu, není již osobou pobývajících na Ukrajině, ale osobou pobývajících ve státě, který jí na svém území povolil dlouhodobě

pobývat. V případě žalobkyně bylo její dlouhodobé vízum vydané polskými orgány stále platné a tato mohla a měla využít možnosti odejít do Polské republiky, která jí dlouhodobé vízum vydala a která platnost těchto víz prodloužila až do 24. září 2023.

17. Žalovaný navrhl, aby soud podanou žalobu zamítl.

IV.

Další podání účastníků

18. V podané replice žalobkyně zdůraznila, že tvrdí pouze to, že ona sama tiskopis žádosti o dočasnou ochranu nevyplňovala, ale pouze odpovídala na dotazy, které jí byly kladeny. Byť si je žalobkyně vědoma, že podepsání tiskopisu, aniž by si jej přečetla, nebylo správné, nelze se v její situaci podívat tomu, že se v dobré víře domnívala, že příslušník úředník si je vědom svých zákonem uložených povinností a zjistí od ní vše potřebné pro řádné posouzení žádosti o poskytnutí dočasné ochrany.
19. Jestliže žalovaný tvrdil, že žalobkyně účelově zamlčela podstatné skutečnosti pro posouzení její žádosti o dočasnou ochranu, lze odkázat jeho pozornost k rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2004, č. j. 5 Azs 125/2004-54, ve kterém bylo vysloveno, že: „*Skutkový stav, který je založen na dedukcích a úvahách správního orgánu o účelovosti tvrzení účastníka řízení, aniž jsou řádně zhodnoceny veškeré důkazy účastníkem nabízené, nelze považovat za prokázány.*“
20. Ve zbytku žalobkyně setrvala na své dosavadní argumentaci a dále rozporovala automatické prodloužení platnosti polského víza. K pravidlům prodlužování víz se následně znovu vyjádřila v podání ze dne 13. 3. 2023.
21. Žalovaný v duplice setrval na své dosavadní argumentaci, především odkazoval na důvod odnětí dočasné ochrany. Zdůraznil, že v rozhodný den 24. 2. 2022 byla žalobkyně držitelkou stále platného dlouhodobého víza vydaného polskými orgány

V.

První rozhodnutí soudu

22. Soud rozsudkem ze dne 6. 6. 2023, č. j. 57 A 4/2023-116, napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Soud měl (obdobně jako Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 10. 5. 2023, č. j. 14 A 52/2023-40) za to, že pokud chtěl žalovaný založit své rozhodnutí na existenci důvodu pro odnětí oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany, spočívajícího v zatajení určitých skutečností žalobkyní, měl se zabývat tím, zda žalobkyně jednala v úmyslu oklamat správní orgán. Důkazní břemeno leželo na žalovaném a důkazní standard měl být vysoký.
23. Ke kasační stížnosti žalovaného Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 30. 11. 2023, č. j. 7 Azs 196/2023-22 (dále též jen „*zrušující rozsudek*“), první rozsudek zdejšího soudu zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení. Podle klíčové pasáže zrušujícího rozsudku v bodě 14 kasační soud nesouhlasil se závěrem krajského soudu, že žalovaný měl povinnost zabývat se tím, zda žalobkyně jednala v úmyslu oklamat správní orgán, a že pokud tak žalovaný neučinil, dopustil se vady řízení spočívající v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu. Podstatné bylo pouze to, že žalobkyně při vyplnění žádosti zamlčela objektivně existující skutečnost, že byla v rozhodné době držitelkou platného polského dlouhodobého víza, a dále pak to, zda toto její jednání mělo rozhodující vliv na výsledek řízení o její žádosti o udělení dočasné ochrany.

VI.

Podání žalobkyně po zrušujícím rozsudku

24. Žalobkyně nesouhlasila se závěry zrušujícího rozsudku. Bylo podle ní namístě si uvědomit, že v podmínkách, které na Ukrajině v důsledku invaze vojsk Ruské federace vládnu, je v českém prostředí dočasná ochrana v podstatě jediným pobytovým titulem, prostřednictvím kterého může občan Ukrajiny své pobytové postavení upravit tak, aby se zde nacházel v legálním postavení. Pouhá skutečnost, že občan Ukrajiny měl v okamžiku, kdy v České republice podal žádost o poskytnutí dočasné ochrany, platné vízum k pobytu v jiném státě Evropské unie, či dokonce dlouhodobý pobyt, jej nemůže vyloučit z okruhu osob, které mají na udělení dočasné ochrany na území České republiky nárok, byť to žalovaný tvrdí a bohužel opakovaně i aplikuje. Skutečnost, že tento postup je zcela v rozporu s unijním právem, byla v recentní judikatuře českých soudů vícekrát vyslovena (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2023, č. j. 11 A 80/2022-79 [sic!], rozsudek zdejšího soudu ze dne 17. 5. 2023, č. j. 55 A 6/2023-44, rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec ze dne 25. 7. 2022, č. j. 59 A 45/2022-30, a rozsudek zdejšího soudu ze dne 27. 6. 2023, č. j. 57 A 20/2023-66).
25. Městský soud v Praze ve svém rozsudku ze dne 17. 8. 2023, č. j. 18 A 54/2023-32, vyslovil, že *„pokud by unijní normotvůrce zamýšlel z dočasné ochrany vyloučit osoby, které před 24. 2. 2022 disponovaly povolením k dlouhodobému pobytu v jiné zemi, avšak bydlely na Ukrajině (a zde se také v době invaze nacházely), nic mu nebránilo tuto podmínku v prováděcím rozhodnutí stanovit.“* Ve stejném rozsudku v bodě 31. pak tento soud vyslovil, že *„sama možnost bezpečného pobytu v jiném státě zjevně není překážkou získání dočasné ochrany, resp. nezakládá pozbytí statusu vysídlené osoby“*. Právní zástupce žalobkyně měl nadále za to, že žalobkyni bylo a je nutné považovat za osobu, na niž se Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. 3. 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana, vztahuje, neboť před datem 24. 2. 2022 na území Ukrajiny pobývala. Je nepochybné, že žalobkyně k tomuto datu měla na území Ukrajiny své trvalé bydliště, přičemž krátkodobě v zahraničí pobývala z důvodu pracovních příležitostí, které zahraniční pracovní trhy nabízí. Těžiště svých zájmů však žalobkyně tehdy měla zcela jistě na Ukrajině, o čemž svědčí i její záměr seznámit svou rodinu se svým tehdejším přítelem.

VII.

Posouzení věci soudem

26. V souladu s § 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) soud vycházel při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (srov. § 76 s. ř. s.), přičemž žádné takové vady neshledal.
27. Zároveň byl soud vázán právním názorem kasačního soudu, vysloveným ve zrušujícím rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).
28. Ve věci samé soud rozhodoval bez nařízení jednání, neboť žalobkyně s tím výslovně souhlasila a žalovaný se k výzvě soudu nevyjádřil a nařízení jednání nepožadoval (§ 51 odst. 1 s. ř. s.). Mezi účastníky zůstal po zrušujícím rozsudku toliko spor právní, nikoli skutkový, a proto ani samotný soud nepovažoval za nezbytné jednání nařídit. Neprovedl tudíž důkaz výslechy žalobkyně, jejího bývalého přítele a úředníka žalovaného, který byl

přítomen podání žádosti, jakož ani dokumenty vztahujícími se k (ne)prodloužení víza v Polské republice, jak žalobkyně navrhovala v průběhu soudního řízení. Pro rozhodnutí ve věci dostačoval obsah spisového materiálu žalovaného.

29. **Soud žalobu neshledal důvodnou.**

30. Ze správního spisu vyplynul následující skutkový stav: Z kopie cestovního pasu žalobkyně bylo zřejmé, že tato měla udělené vízum vztahující se na území Polské republiky s dobou platnosti od 23. 7. 2021 do 30. 6. 2022 a s povolenou dobou pobytu 180 dnů. Podle otisků razítek vstoupila na území Evropské unie dne 8. 8. 2021 na polském hraničním přechodu Medyka a opustila jej 25. 1. 2022 přes slovenský hraniční přechod Ubľa.
31. V dvojjazyčné žádosti o poskytnutí dočasné ochrany je v rubrice „IV. Víza a povolení k pobytu v jiných státech“ kolonka pod textem „*Uved'te, zda jste v posledním roce před podáním žádosti měl(a) platné povolení k pobytu nebo vízum.*“ nevyplněná, je pouze zaškrtnuto, že žalobkyně nežádala o dočasnou ochranu v jiném státě EU. Po stručných pokynech ke způsobu a jazyku vyplnění formuláře a prohlášení o úplnosti a pravdivosti informací uvedených v žádosti hned následuje místo a datum podání žádosti a podpis žalobkyně. Žalovaný si v průběhu řízení rovněž opatřil výpis z Cizineckého informačního systému.
32. Dne 8. 11. 2022 se sice žalobkyně dostavila na OAMP Karlovy Vary, nicméně nechtěla se seznámit s podklady rozhodnutí, ani se k nim jakkoli vyjádřit. Napadené rozhodnutí ze dne 1. 12. 2022 žalobkyně převzala dne 2. 1. 2023, kdy zároveň došlo k nabytí právní moci.
33. Odnětí dočasné ochrany žalobkyni žalovaný opřel o ustanovení § 10 odst. 2 zákona o dočasné ochraně, podle nějž platí, že oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany lze odejmout, pokud byl zjištěn důvod, pro který může být odepráno oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany podle § 9 odst. 2 a 3. Důvodem odeprání oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany přitom může být, jestliže žadatel o poskytnutí dočasné ochrany uvedl nepravdivé údaje nebo zamlčel skutečnosti podstatné pro spolehlivé zjištění skutečného stavu věci [§ 9 odst. 2 písm. b) téhož zákona]. V případě žalobkyně žalovaný uzavřel, že žalobkyně zamlčela udělení dlouhodobého víza státními orgány Polské republiky tím, že nepředložila svůj cestovní doklad, a výše uvedenou skutečnost neuvedla ani do tiskopisu žádosti o udělení dočasné ochrany (str. 2, šestý odstavec napadeného rozhodnutí). Pokud by uváděla úplné informace do žádosti, resp. nezatajila svůj cestovní doklad, nebyly by splněny podmínky pro vydání povolení za účelem poskytnutí dočasné ochrany na území České republiky (str. 3, čtvrtý odstavec napadeného rozhodnutí).
34. Aby soud dostál závaznému právnímu názoru kasačního soudu, zaměřil se na okolnost, zda jednání žalobkyně mělo rozhodující vliv na výsledek řízení o její žádosti. Shledal, že tomu tak skutečně bylo, neboť věděl-li by správní orgán o existenci polského víza žalobkyně už v době, kdy hodnotil její žádost, dočasnou ochranu by žalobkyně vůbec nezískala. O tom, že vyhodnocení situace žalovaným bylo po právu, pojedná soud níže.
35. V prvé řadě soud předesílá, že pravidla prodloužení platnosti polských víz jsou pro věc samu irelevantní. Žádost byla podána a povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany bylo vydáno v dubnu 2022, tedy ještě v době původní platnosti polského víza; skutková podstata se přitom musí pojmově vztahovat k okamžiku podání žádosti, neboť právě tehdy byl žalobkyni dán prostor ke sdělení veškerých údajů, a popř. i k předložení cestovního dokladu, jak žalovaný žalobkyni vytýkal.

36. Stran personální působnosti prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 se soud rovněž shodl s žalovaným. Osobami, na které se vztahuje dočasná ochrana, jsou *ukrajinští státní příslušníci pobývající na Ukrajině před 24. únorem 2022*. V německé jazykové verzi jsou vymezení jako *ukrainische Staatsangehörige, die vor dem 24. Februar 2022 ihren Aufenthalt in der Ukraine hatten*, v anglické jako *Ukrainian nationals residing in Ukraine before 24 February 2022*. Francouzská jazyková verze operuje se souslovím *les ressortissants ukrainiens résidant en Ukraine avant le 24 février 2022*, slovenská pak používá definici *ukrajinskí státní příslušníci s pobytem na Ukrajině před 24. februářem 2022*.
37. O tom, že přítomnost a pobyt na Ukrajině v rozhodném období jsou dvěma odlišnými skutkovými realitami, může svědčit i další text čl. 2 prováděcího rozhodnutí Rady, když odst. 4 vymezuje rodinné příslušníky, mající postavení osob, na něž se vztahuje dočasná ochrana, *pokud se již daná rodina zdržovala a pobývala na Ukrajině* (německy *sofern die Familie bereits vor dem 24. Februar 2022 in der Ukraine anwesend und aufhältig war*, anglicky *in so far as the family was already present and residing in Ukraine before 24 February 2022*, francouzsky *dans la mesure où la famille était déjà présente et résidait en Ukraine avant le 24 février 2022*, slovensky *pokiaľ bola rodina prítomná a mala pobyt na Ukrajině pred 24. februářem 2022*).
38. Žalobkyně na podporu svého přesvědčení, že se na ni prováděcí rozhodnutí Rady vztahuje, odkazovala na několik rozhodnutí správních soudů. K nim musí soud konstatovat, že rozsudky ve věcech sp. zn. 11 A 80/2022, 55 A 6/2023 a 57 A 20/2023 se zabývaly zcela odlišnými skutkovými okolnostmi, neboť jejich jádrem byla „prostupnost“ systému dočasné ochrany mezi členskými státy Evropské unie, zatímco žalobkyně o dočasnou ochranu poprvé požádala v České republice. Vyjmenované rozsudky vůbec neřešily jiné pobytové tituly než dočasnou ochranu.
39. Předmětem sporu ve věci sp. zn. 59 A 45/2022 byla dočasná ochrana dle zákona o dočasné ochraně, nikoli podle lex Ukrajina. Uvedený judikát dokonce hovoří spíše v neprospěch žalobkyně, neboť žalobce v tehdy souzené věci byl držitelem pobytového víza v Maďarsku, a napříč rozsudkem krajský soud na jediném místě nespороval, že se na cizince v této situaci lex Ukrajina nevztahuje.
40. Projednávané věci je tak nejbližší rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 8. 2023, č. j. 18 A 54/2023-32. Ačkoli by se mohlo na první pohled zdát, že městský soud polemizoval se závěry učiněnými zdejším soudem v prvním rozsudku v této věci, ve skutečnosti se názory zdejšího a městského soudu v podstatě neliší. V důsledku prvotního závěru o tom, že je dán důvod zrušit napadené rozhodnutí, soud o svém výkladu prováděcího rozhodnutí Rady v prvním rozsudku pojednal toliko stručně. Nyní se mu otevřel prostor podívat se na danou otázku hlouběji.
41. Soud neměl důvod odporovat závěrům městského soudu uvedeným v bodech 26 až 28 rozsudku č. j. 18 A 54/2023-32: „*Prováděcí rozhodnutí poté specifikuje konkrétní skupiny osob, na něž se aktuální mimořádná situace vztahuje. Ani ono přitom nereflektuje (a to ani v preambuli – odůvodnění) možnou existenci dřívějšího povolení k dlouhodobému pobytu ukrajinských občanů v jiném státě; pouze požaduje, aby žadatel na Ukrajině do 24. 2. 2022 pobýval. Pod tímto pojmem si lze představit v prvé řadě to, že se žadatel musel na Ukrajině fyzicky nacházet. Z užití pojmu pobývat (nikoli zdržovat či nacházet se) a znění dalších jazykových verzí (residing atd.) lze nad rámec toho dovodit, že by mělo jít o dlouhodobější, stálejší pobyt, jak uváděl žalovaný ve svém vyjádření. Žadatel by skutečně měl na Ukrajině pobývat dlouhodobě (mít tam bydliště, tržiště svých zájmů, žít tam). Z tohoto pojmu již ovšem*

nelze dovozovat, že nemohl disponovat povolením k dlouhodobému pobytu v jiné zemi. Přiznání víza či povolení k pobytu v zahraničí neznamena, že taková osoba automaticky přestává žít ve své zemi. Státní občan pobývá na území svého státu vždy oprávněně a o toto oprávnění jistě nepřijde tím, že získá vízum opravňující jej k pobytu jinde. Dovedeno ad absurdum: pokud by určitý žadatel získal dlouhodobé vízum či povolení k dlouhodobému pobytu v členském státě Evropské unie, v Kanadě, USA apod. kupříkladu 23. 2. 2022, stal by se optikou žalovaného osobou vyloučenou z dočasné ochrany, přestože po celou dobu až do 24. 2. 2022 by na Ukrajině žil (pobýval tam). Z pohledu soudu je tedy rozdíl mezi získáním povolení a jeho využitím (naplněním), pokud osoba skutečně vycestuje a začne dlouhodobě žít (pracovat, studovat) v jiné zemi (např. v Kanadě). To, že žalobce žil v Kanadě, ovšem žalovaný netvrdil.“

42. Z hlediska současné fáze řízení soud nicméně považoval za nejpodstatnější, nakolik se odlišovaly skutkové okolnosti řešených případů. Proti sobě stáli ukrajinský státní příslušník s „na papíře“ uděleným kanadským vízem a žalobkyně s polským vízem, na základě kterého po několik měsíců reálně pobývala na území členských států Evropské unie. Nepoměr mezi realitami obou ostatně zohlednil i městský soud. Podle bodu 33 rozsudku „[p]ro výklad zdejšího soudu konečně hovoří i praktické důvody. Oproti případu řešenému Krajským soudem v Plzni nelze nyní přehlížet tu skutečnost, že žalobce není držitelem povolení k dlouhodobému pobytu v členském státě Evropské unie (nadto sousedícího s Ukrajinou), ale státu nacházejícího se na druhé straně světa. Nemuselo tak být vůbec v možnostech žalobce takové povolení k pobytu reálně využít (z důvodu ekonomických překážek apod.). Žalobce se také nemusí chtít příliš vzdálit od své rodiny, jež na Ukrajině zůstala. Bránit mu v této možnosti bez toho, aby prováděcí rozhodnutí s existencí povolení k pobytu v jiné zemi před 24. 2. 2022 jako s výlukou z dočasné ochrany výslovně počítalo, podle soudu nelze.“
43. Náhledu zdejšího soudu konečně přisvědčuje i odpověď služby Evropské komise na často kladené dotazy ohledně aplikace směrnice o dočasné ochraně a prováděcího rozhodnutí Rady (Frequently asked questions received on the interpretation of the Temporary Protection Directive and Council Implementing Decision 2022/382 – zdroj citován městským soudem v bodě 31 rozsudku sp. zn. 18 A 54/2023). Zde se na str. 2 uvádí, že ten ukrajinský státní příslušník, který pobýval v členském státě Evropské unie před 24. únorem 2022 (ať již byl držitelem pobytového oprávnění, či nikoli), v zásadě nemá nárok na dočasnou ochranu podle prováděcího rozhodnutí Rady, ledaže by členský stát aplikoval mírnější podmínky. Česká republika přitom plně vycházela z kategorizace prováděcího rozhodnutí Rady a pouze doplnila státní příslušníky třetích zemí a osoby bez státní příslušnosti mající trvalý pobyt na Ukrajině za zvlášť stanovených omezujících podmínek.
44. Relevantní ustanovení prováděcího rozhodnutí Rady i lex Ukrajina tak bylo třeba vykládat tak, že se neměla vztahovat na žalobkyni, která se sice v době počátku ruské agrese nacházela na území Ukrajiny, nicméně zároveň měla platné dlouhodobé vízum opravňující ji k pobytu v Polské republice, které ještě o měsíc dříve aktivně využívala a u nějž do té doby nevyčerpala povolenou dobu pobytu. Před návratem do domovského státu přitom žalobkyně žila kontinuálně více než pět měsíců na území Evropské unie. Soud je přesvědčen, že před „mimořádným“ prostředkem, jak si ukrajinský státní příslušník může upravit pobyt na území Evropské unie, v podobě dočasné ochrany, mělo mít v případě žalobkyně přednost „standardní“ pobytové oprávnění v podobě dlouhodobého víza. Žalobkyně jím již disponovala, tudíž nebyly nutné žádné okamžité administrativní kroky, a bylo s to bezesbýtku naplnit nejvyšší cíl, aby se ti, kdo jsou vystaveni hrůzám válečnému konfliktu, dostali do bezpečí a mimo bezprostřední ohrožení zdraví a života.

45. Ze všech shora uvedených důvodů soud neshledal žalobu důvodnou a jako takovou ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

VIII.

Náklady řízení

46. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s. by měl právo na náhradu nákladů řízení žalovaný, který měl ve věci samé plný úspěch. Žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, ani nepožadoval jakoukoli jejich náhradu, proto soud žalovanému náhradu nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je kasační stížnost nepřípustná; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu [§ 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.]. V tomto případě musí být kasační stížnost podána do dvou týdnů po doručení rozsudku. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 27. února 2024

Mgr. Lukáš Pišvejc v.r.
předseda senátu